

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

23 päivänä tammikuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Turvapaikkapolitiikka – Kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteet ja -menettelyt – Asetus (EU) N:o 604/2013 – Harkintavaltalausekkeet – Arviointiperusteet

Asiassa C-661/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka High Court (ylempi piirituomioistuin, Irlanti) on esittänyt 21.11.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 27.11.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

M. A.,

S. A. ja

A. Z.

vastaan

International Protection Appeals Tribunal,

Minister for Justice and Equality,

Attorney General ja

Irlanti,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: unionin tuomioistuimen varapresidentti R. Silva de Lapuerta, joka hoitaa ensimmäisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan ja C. G. Fernlund (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: E. Tanchev,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– M. A., S. A. ja A. Z., edustajinaan M. de Blacam, SC, ja M. G. O'Halloran, BL,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

- Irlanti, asiamiehinään M. Browne, G. Hodge ja A. Joyce,
- Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja R. Kanitz,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään J. Hoogveld ja M. K. Bulterman,
- Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehinään C. Brodie, S. Brandon ja D. Blundell, avustajanaan J. Holmes, QC,
- Euroopan komissio, asiamiehinään M. Wilderspin ja M. Condou-Durande,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 604/2013 (EUVL 2013, L 180, s. 31; jäljempänä Dublin III -asetus) 6 ja 17 artiklan, 20 artiklan 3 kohdan sekä 27 artiklan 1 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat M. A., S. A. ja A. Z. sekä International Protection Appeals Tribunal (kansainvälistä suojelua koskevien asioiden muutoksenhakuelin, Irlanti), Minister for Justice and Equality (oikeus- ja tasa-arvoministeri, Irlanti), Attorney General (Irlanti) ja Irlanti ja jossa on kyse M. A:n, S. A:n ja A. Z:n siirrosta tehdystä päätöksestä Dublin III -asetuksen puitteissa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

Geneven yleissopimus

- 3 Pakolaisten asemaa koskeva yleissopimus, joka allekirjoitettiin 28.7.1951 Genevessä (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 189, s. 150, nro 2545 (1954); jäljempänä Geneven yleissopimus), tuli voimaan 22.4.1954. Sitä täydennettiin New Yorkissa 31.1.1967 tehdyllä pakolaisten oikeusasemaa koskevalla pöytäkirjalla (jäljempänä vuoden 1967 pöytäkirja), joka puolestaan tuli voimaan 4.10.1967.
- 4 Kaikki jäsenvaltiot ovat Geneven yleissopimuksen ja vuoden 1967 pöytäkirjan sopimuspuolia, samoin kuin Islannin tasavalta, Liechtensteinin ruhtinaskunta, Norjan kuningaskunta ja Sveitsin valaliitto. Euroopan unioni ei ole Geneven yleissopimuksen eikä vuoden 1967 pöytäkirjan sopimuspuoli, mutta SEUT 78 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 18 artiklassa määrätään, että oikeus turvapaikkaan taataan muun muassa tämän yleissopimuksen ja tämän pöytäkirjan mukaisesti.

Euroopan ihmisoikeussopimus

- 5 Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehty yleissopimus, joka allekirjoitettiin Roomassa 4.11.1950 (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus), on Euroopan neuvoston piirissä tehty monenvälinen kansainvälinen sopimus, joka tuli voimaan 3.9.1953. Kaikki Euroopan neuvoston, johon kaikki unionin jäsenvaltiot kuuluvat, jäsenet ovat tämän yleissopimuksen korkeita sopimuspuolia.
- 6 Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artiklassa määrätään, että ”ketään ei saa kiduttaa, eikä kohdella tai rangaista epäinhimillisellä tai halventavalla tavalla.”

Unionin oikeus

Perusoikeuskirja

- 7 Perusoikeuskirjan 4 artiklassa määrätään seuraavaa:
”Ketään ei saa kiduttaa eikä kohdella tai rangaista epäinhimillisellä tai halventavalla tavalla.”
- 8 Perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään seuraavaa:
”Jokaisella, jonka unionin oikeudessa taattuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa.”
- 9 Perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdassa määrätään seuraavaa:
”Siltä osin kuin tämän perusoikeuskirjan oikeudet vastaavat [Euroopan ihmisoikeussopimuksessa] taattuja oikeuksia, niiden merkitys ja ulottuvuus ovat samat kuin mainitussa yleissopimuksessa. Tämä määräys ei estä unionia myöntämästä tätä laajempaa suojaa.”

Dublin III -asetus

- 10 Ensiksi on palautettava mieleen, että 2.10.1997 tehdyllä Amsterdamin sopimuksella otettiin EY-sopimukseen 63 artikla, jossa annettiin Euroopan yhteisölle toimivalta toteuttaa Eurooppa-neuvoston Tampereella 15.10. ja 16.10.1999 pitämässään erityiskokouksessa suosittelemat yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää koskevat toimenpiteet. Tämän määräyksen antaminen mahdollisti sen, että jäsenvaltioiden välillä – Tanskan kuningaskuntaa lukuun ottamatta – korvattiin Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioon jätetyn turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan valtion ratkaisemisesta tehty yleissopimus, joka oli allekirjoitettu Dublinissa 15.6.1990 (EYVL 1997, C 254, s. 1), niiden perusteiden ja menettelyjen vahvistamisesta, joiden mukaisesti määritetään kolmannen maan kansalaisen johonkin jäsenvaltioon jättämän turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, 18.2.2003 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 343/2003 (EUVL 2003, L 50, s. 1), joka tuli voimaan 17.3.2003. Dublin III -asetuksella, joka tuli voimaan 19.7.2013 ja joka annettiin SEUT 78 artiklan 2 kohdan e alakohdan perusteella, korvattiin asetus N:o 343/2003.
- 11 Dublin III -asetuksen ensimmäinen, toinen, kolmas, neljäs ja viides perustelukappale ovat sanamuodoltaan seuraavat:
”(1) [Asetukseen N:o 343/2003] olisi tehtävä useita huomattavia muutoksia. Mainittu asetus olisi selkeyden vuoksi laadittava uudelleen.

- (2) Turvapaikka-asioita koskeva yhteinen politiikka, johon sisältyy yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä, on olennainen osa Euroopan unionin tavoitetta muodostaa asteittain vapautteen, turvallisuuden ja oikeuteen perustuva alue, joka on avoin niille, jotka olosuhteiden pakosta joutuvat oikeutetusti hakemaan suojelua unionista.
- (3) Eurooppa-neuvosto päätti Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 pidetyssä erityiskokouksessaan pyrkiä kohti yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää, joka perustuu [Geneven yleissopimuksen], sellaisena kuin se on täydennettynä [vuoden 1967 pöytäkirjalla], täysimääräiseen ja kokonaisvaltaiseen soveltamiseen, varmistaen, ettei ketään palauteta vainottavaksi, ja näin ollen noudattaen palauttamiskiellon periaatetta. Tältä osin ja vaikuttamatta tässä asetuksessa säädettyjen vastuuperusteiden soveltamiseen, jäsenvaltioita, jotka kaikki noudattavat palauttamiskiellon periaatetta, pidetään kolmansien maiden kansalaisille turvallisina maina.
- (4) Lisäksi Tampereen päätelmissä todetaan, että yhteiseen eurooppalaiseen turvapaikkajärjestelmään olisi lyhyellä aikavälillä sisällyttävä selkeä ja toimiva menettely turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseksi.
- (5) Tällaisen menettelyn perusteiden olisi sekä jäsenvaltioiden että asianomaisten henkilöiden kannalta oltava puolueettomat ja oikeudenmukaiset. Menettelyn mukaisesti olisi erityisesti voitava määrittää nopeasti hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, jotta voidaan taata hakijoille tehokas pääsy kansainvälisen suojelun myöntämistä koskeviin menettelyihin ja jotta ei vaaranneta kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelyn nopeutta koskevan tavoitteen saavuttamista.”

12 Asetuksen johdanto-osan 13–17 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

- ”(13) Lapsen oikeuksia koskevan vuonna 1989 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen ja [perusoikeuskirjan] mukaisesti jäsenvaltioiden olisi tätä asetusta soveltaessaan otettava ensisijaisesti huomioon lapsen etu. – –
- (14) [Euroopan ihmisoikeussopimuksen] sekä [perusoikeuskirjan] mukaisesti jäsenvaltioiden olisi tätä asetusta soveltaessaan otettava ensisijaisesti huomioon perhe-elämän kunnioituksen periaate.
- (15) Saman perheen jäsenten kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten yhteinen käsittely samassa jäsenvaltiossa mahdollistaa, että ne tutkitaan perusteellisesti ja että heitä koskevat päätökset ovat johdonmukaisia ja että perheenjäseniä ei eroteta toisistaan.
- (16) Jotta voidaan varmistaa, että perheen yhtenäisyyttä koskevia periaatteita ja lapsen etua noudatetaan täysimääräisesti, olisi hakijan raskaudesta tai äitiydestä taikka terveydentilasta tai korkeasta iästä johtuvasta hakijan ja hänen lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa riippuvuussuhteesta tehtävä velvoittava vastuuperuste. Kun hakija on ilman huoltajaa oleva alaikäinen, velvoittavana vastuuperusteena olisi pidettävä myös sitä, että hänellä on toisen jäsenvaltion alueella perheenjäsen tai sukulainen, joka voi huolehtia hänestä.
- (17) Jäsenvaltion olisi voitava poiketa vastuuperusteista erityisesti humanitaarisista syistä ja myötätunnosta, jotta perheenjäsenet, sukulaiset tai muut omaiset voidaan saattaa yhteen ja käsitellä sille tai jollekin toiselle jäsenvaltiolle jätetty kansainvälistä suojelua koskeva hakemus siinäkin tapauksessa, ettei se tässä asetuksessa säädettyjen velvoittavien perusteiden mukaan ole vastuussa hakemuksen käsittelystä.”

13 Asetuksen 19, 32, 39 ja 41 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(19) Asianomaisten henkilöiden oikeuksien tehokkaan suojelun varmistamiseksi olisi erityisesti [perusoikeuskirjan] 47 artiklan mukaisesti otettava käyttöön oikeudelliset takeet ja tehokkaat oikeussuojakeinot, jotka koskevat päätöksiä siirtää hakija hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaan jäsenvaltioon. Jotta voidaan varmistaa, että kansainvälistä oikeutta noudatetaan, tällaisia päätöksiä koskevien tehokkaiden oikeussuojakeinojen olisi katettava sekä tämän asetuksen soveltamisen tarkastelu että oikeudellisiin seikkoihin ja tosiseikkoihin perustuvan tilanteen tarkastelu siinä jäsenvaltiossa, johon hakija siirretään.

--

(32) Tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden osalta jäsenvaltioita sitovat niiden kansainvälisen oikeuden välineiden mukaiset velvoitteet, mukaan lukien Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiaankuuluva oikeuskäytäntö.

--

(39) Tässä asetuksessa noudatetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti [perusoikeuskirjassa] tunnustetut periaatteet. Tämän asetuksen tarkoituksena on erityisesti varmistaa, että perusoikeuskirjan 18 artiklassa säädettyä oikeutta turvapaikkaan ja sen 1, 4, 7, 24 ja 47 artiklassa tunnustettuja oikeuksia noudatetaan täysimääräisesti. Tätä asetusta olisi näin ollen sovellettava tämän mukaisesti.

--

(41) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 3 artiklan ja 4 a artiklan 1 kohdan mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti ovat ilmoittaneet haluavansa osallistua tämän asetuksen hyväksymiseen ja soveltamiseen.”

14 Saman asetuksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa vahvistetaan ne perusteet ja menettelyt, joiden mukaisesti määritellään kolmannen maan kansalaisen – – johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio – –”

15 Dublin III -asetuksen 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on käsiteltävä jokaisen kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön minkä tahansa jäsenvaltion alueella tai rajalla tai kauttakulkualueella tekemä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus. Turvapaikkahakemuksen käsittelee yksi ainoa jäsenvaltio, ja tämä jäsenvaltio on se, joka III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti on vastuussa hakemuksen käsittelystä.

2. Jollei hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaa jäsenvaltiota voida määrittää tässä asetuksessa lueteltujen perusteiden mukaisesti, käsittelystä vastaa ensimmäinen jäsenvaltio, jossa kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on jätetty.

Jos hakija on mahdotonta siirtää jäsenvaltioon, joka on alun perin nimetty hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaksi jäsenvaltioksi, koska on perusteltuja syitä katsoa, että kyseisessä jäsenvaltiossa on turvapaikkamenettelyssä ja hakijoiden vastaanotto-olosuhteissa systeemisiä puutteita, jotka saattavat johtaa Euroopan unionin perusoikeuskirjan 4 artiklassa tarkoitettuun epäinhimilliseen tai halventavaan

kohteluun, määrittämisestä vastaavan jäsenvaltion on jatkettava III luvussa vahvistettujen perusteiden tarkastelua sen määrittämiseksi, voidaanko jokin toinen jäsenvaltio nimetä hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaksi jäsenvaltioksi.

Jos tämän kohdan mukaisesti ei voi tehdä siirtoa mihinkään III luvussa vahvistettujen perusteiden mukaisesti nimettyyn jäsenvaltioon tai ensimmäiseen jäsenvaltioon, jossa hakemus on jätetty, määrittämisestä vastaavasta jäsenvaltiosta tulee hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio.

3. Jokainen jäsenvaltio säilyttää oikeutensa lähettää hakija turvalliseen kolmanteen maahan direktiivissä 2013/32/EU säädettyjen sääntöjen ja takeiden mukaisesti.”

16 Asetuksen 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Alaikäisille myönnettävät takeet”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on kaikkien tässä asetuksessa säädettyjen menettelyjen soveltamisessa otettava ensisijaisesti huomioon lapsen etu.

--

3. Arvioidessaan lapsen etua jäsenvaltioiden on tehtävä keskenään tiivistä yhteistyötä ja otettava huomioon erityisesti seuraavat tekijät:

a) perheen yhdistämisen mahdollisuus;

--

4. Jäljempänä olevaa 8 artiklaa sovellettaessa jäsenvaltion, jossa ilman huoltajaa oleva alaikäinen on jättänyt kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, on mahdollisimman pian toteutettava asianmukaiset toimet jäsenvaltioiden alueella oleskelevien ilman huoltajaa olevan alaikäisen perheenjäsenten, sisarus- tai sukulaisten tunnistamiseksi ja suojattava samalla lapsen etua.

--”

17 Asetuksen III luvussa olevan 7 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Perusteita, joiden mukaan hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio määritetään, sovelletaan siinä järjestyksessä kuin ne on esitetty tässä luvussa.

2. Tässä luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio määritetään sen tilanteen mukaan, joka oli vallalla hakijan jättäessä ensimmäisen kerran kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksensa jossakin jäsenvaltiossa.”

18 Saman asetuksen 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos hakija on ilman huoltajaa oleva alaikäinen, hakemuksen käsittelystä on vastuussa se jäsenvaltio, jossa joku ilman huoltajaa olevan alaikäisen perheenjäsen tai sisarus laillisesti oleskelee, mikäli tämä on alaikäisen edun mukaista. Jos hakija on naimisissa oleva alaikäinen, jonka puoliso ei oleskele laillisesti jäsenvaltioiden alueella, hakemuksen käsittelystä on vastuussa se jäsenvaltio, jossa alaikäisen isä, äiti tai joku muu kyseisen jäsenvaltion lain tai käytännön mukaisesti hänestä vastuussa oleva aikuinen tai alaikäisen sisarus laillisesti oleskelee.”

19 Dublin III -asetuksen 11 artiklassa, jonka otsikko on ”Perhemenettely”, säädetään seuraavaa:

”Jos useat perheenjäsenet ja/tai alaikäiset naimattomat sisarukset jättävät kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset samassa jäsenvaltiossa samanaikaisesti tai niin läheisinä ajankohtina, että hakemusten käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämistä koskeva menettely voidaan toteuttaa samanaikaisesti, ja jos tässä asetuksessa vahvistettujen perusteiden soveltaminen johtaisi siihen, että heidät erotettaisiin toisistaan, hakemusten käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio määritetään seuraavien säännösten perusteella:

- a) kaikkien perheenjäsenten ja/tai alaikäisten naimattomien sisarusten kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelystä on vastuussa se jäsenvaltio, joka vastuun määräytymisperusteiden mukaan on velvollinen ottamaan vastaan suurimman määrän heistä;
- b) muussa tapauksessa käsittelystä on vastuussa jäsenvaltio, joka määräytymisperusteiden mukaan on vastuussa sen hakemuksen käsittelystä, jonka on jättänyt heistä vanhin.”

20 Kyseisen asetuksen 17 artiklassa, jonka otsikko on ”Harkintavaltalausekkeet”, säädetään seuraavaa:

”1. Edellä olevasta 3 artiklan 1 kohdasta poiketen kukin jäsenvaltio voi päättää käsitellä kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön siellä jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen siinäkin tapauksessa, ettei se tässä asetuksessa määriteltyjen perusteiden mukaan ole vastuussa hakemuksen käsittelystä.

Jäsenvaltiosta, joka päättää käsitellä kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tämän kohdan nojalla, tulee hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, ja sen on otettava vastatakseen kaikista tähän vastuuseen liittyvistä velvollisuuksista. – –”

21 Kyseisen asetuksen 20 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos hakijan mukana on alaikäinen, joka täyttää perheenjäsenen määritelmän vaatimukset, alaikäisen tilannetta ei tätä asetusta sovellettaessa saa käsitellä erillään hänen perheenjäsenensä tilanteesta, vaan se kuuluu kyseisen perheenjäsenen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion vastuulle myös siinä tapauksessa, että alaikäinen ei itse ole hakija, edellyttäen että se on alaikäisen edun mukaista. Samoin on kohdeltava lapsia, jotka ovat syntyneet sen jälkeen, kun hakija on saapunut jäsenvaltioiden alueelle, ilman että on tarpeen aloittaa uutta menettelyä lasten vastaanottamiseksi.”

22 Asetuksen 27 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Hakijalla tai muulla 18 artiklan 1 kohdan c tai d alakohdassa tarkoitettulla henkilöllä on oltava oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin niin, että hänellä on mahdollisuus hakea muutosta siirtopäätökseen tai sen uudelleen käsittelyä tuomioistuimessa sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen osalta.”

23 Dublin III -asetuksen 29 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Hakijan – – siirto pyynnön esittäneestä jäsenvaltiosta hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaan jäsenvaltioon tapahtuu pyynnön esittäneen jäsenvaltion kansallisen lain mukaisesti ja sen jälkeen kun asianomaiset jäsenvaltiot ovat päässeet asiasta yhteisymmärrykseen ja heti kun se on käytännössä mahdollista, kuitenkin viimeistään kuuden kuukauden kuluessa – –

– –

2. Jos siirtoa ei toteuteta kuuden kuukauden määräajan kuluessa, hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio vapautuu velvoitteestaan ottaa asianomainen henkilö vastaan tai takaisin, ja vastuu siirtyy pyynnön esittäneelle jäsenvaltiolle. – –”

24 Kyseisen asetuksen 35 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kunkin jäsenvaltion on viipymättä ilmoitettava komissiolle tästä asetuksesta johtuvien velvollisuuksien täytäntöönpanosta vastaavat erityisviranomaiset ja niitä koskevat muutokset. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kyseisillä viranomaisilla on riittävät resurssit tehtäviensä hoitamiseen ja erityisesti vastataksaan säädetyissä määräajoissa tietojen antamista sekä hakijoiden vastaanottoa ja takaisinottoa koskeviin pyyntöihin.”

Irlannin oikeus

25 Sovellettavaan kansalliseen lainsäädäntöön kuuluu vuonna 2014 annettu Euroopan unionin oikeuden (Dublinin järjestelmän) täytäntöönpanoasetus (European Union (Dublin System) Regulations 2014) (S.I. nro 525/2014; jäljempänä kansallinen asetus). Kysymyksessä olevan asian kannalta keskeiset säännökset ovat seuraavat.

26 Kansallisen asetuksen 2 §:n 2 momentissa säädetään, että sanalla tai ilmaisulla, jota käytetään tässä asetuksessa ja myös Dublin III -asetuksessa, pitäisi olla sama merkitys kuin unionin asetuksessa.

27 Käsite ”siirtopäätös” määritellään kansallisen asetuksen 2 §:n 1 momentissa päätökseksi, jolla Refugee Applications Commissioner (pakolaisten hakemuksia käsittelevä elin, Irlanti; jäljempänä Commissioner) Dublin III -asetuksen mukaisesti päättää siirtää hakijan, kun valtio – tässä tapauksessa Irlanti – on pyynnön esittävä jäsenvaltio ja pyynnön vastaanottava jäsenvaltio on suostunut ottamaan hakijan vastaan tai takaisin.

28 Kansallisen asetuksen 3 §:n 1 momentissa säädetään, että Commissioner hoitaa hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittävän, pyynnön esittäneen ja pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion tehtävät. Tämän pykälän 2 momentin mukaan oikeus- ja tasa-arvoministeriö hoitaa siirron toteuttavan jäsenvaltion tehtävät.

29 Kansallisen asetuksen 3 §:n 3 momentin mukaan Commissionerin on hoidettava kaikki Dublin III -asetuksen 6 artiklan mukaiset tehtävät, ja kyseisessä artiklassa puolestaan viitataan lapsen etuun ”kaikkien tässä asetuksessa säädettyjen menettelyjen soveltamisessa”.

30 Kansallisen asetuksen 6 §:n 1 momentin mukaan hakija voi hakea muutosta siirtopäätökseen.

31 Kansallisen asetuksen 6 §:n 9 momentissa säädetään, että tuomioistuimien, jossa muutosta haetaan, pysyttää tai kumoaa siirtopäätöksen.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

32 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että kolmannen maan kansalainen S. A. saapui Yhdistyneeseen kuningaskuntaan opiskelijaviisumilla vuonna 2010 ja että seuraavana vuonna niin ikään kolmannen maan kansalainen M. A. seurasi häntä saatuaan hänestä riippuvaiselle henkilölle tarkoitetun viisumin. Heidän lapsensa A. Z. syntyi Yhdistyneessä kuningaskunnassa helmikuussa 2014. Vanhemmat uudistivat viisuminsa vuosittain, kunnes oppilaitos, jossa S. A. opiskeli, suljettiin ja heidän viisuminsa ei tämän sulkemisen johdosta enää ollut voimassa.

- 33 S. A. ja M. A. siirtyivät sitten Irlantiin, jossa he jättivät turvapaikkahakemukset 12.1.2016. Lasta koskeva hakemus oli sisällytetty hänen äitinsä hakemukseen.
- 34 Commissioner teki 7.4.2016 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneelle kuningaskunnalle pyynnön näiden turvapaikanhakijoiden vastaanottamiseksi Dublin III -asetuksen perusteella.
- 35 Kyseinen jäsenvaltio suostui vastaanottoon 1.5.2016.
- 36 S. A. ja M. A. esittivät Commissionerille huolensa, jotka liittyivät M. A:n terveydellisiin ongelmiin ja siihen, että lapsi oli Health Service Executiven (terveysviranomaisen, Irlanti) arvioitavana erään terveydellisen ongelman vuoksi.
- 37 Commissioner suositteli siirtoa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja katsoi S. A:lle ja M. A:lle epäedullisessa päätöksessä, että Dublin III -asetuksen 17 artiklaa ei ollut sovellettava.
- 38 S. A. ja M. A. riitauttivat siirtopäätöksen International Protection Appeals Tribunalissa ja nojautuivat pääasiallisesti kyseiseen 17 artiklaan ja perusteisiin, jotka liittyvät Yhdistyneen kuningaskunnan eroon unionista.
- 39 Kyseinen tuomioistuin pysytti siirtopäätöksen 10.1.2017 todettuaan, ettei sillä ollut toimivaltaa käyttää mainitussa 17 artiklassa tarkoitettua harkintavaltaa. Se hylkäsi myös Yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamiseen liittyneet perustelut sillä perusteella, että kyseisen päätöksen laillisuutta oli arvioitava sen tilanteen perusteella, joka vallitsi ajankohtana, jolloin sitä pyydettiin antamaan ratkaisu.
- 40 S. A. ja M. A. saattoivat tämän jälkeen asian High Courtin (ylempi piirituomioistuin, Irlanti) käsiteltäväksi.
- 41 Kyseinen tuomioistuin katsoo, että lähtökohtaisesti sen käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi on ensin määritettävä, mitä vaikutuksia Yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamiseen liittyvällä menettelyllä voi olla Dublin-järjestelmään.
- 42 Se toteaa lisäksi, että kansallisessa asetuksessa käytetyllä sanamuodolla, joka vastaa Dublin III -asetuksessa käytettyä, on oltava sama merkitys kuin viimeksi mainitulla. Se päättelee näin ollen, että sen käsiteltävänä olevan asian ratkaiseminen edellyttää viimeksi mainitun asetuksen tulkintaa.
- 43 Näissä olosuhteissa High Court päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Kun käsitellään turvapaikanhakijan siirtoa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan [Dublin III -asetuksen] nojalla, edellytetäänkö kansallisen päätöksentekijän, joka tarkastelee mitä tahansa kysymyksiä, joita tulee esiin 17 artiklan mukaisen harkintavallan osalta, ja/tai mitä tahansa kysymyksiä, jotka koskevat perusoikeuksien suojaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jättävän huomiotta Yhdistyneen kuningaskunnan ehdotettuun eroon Euroopan unionista liittyvät olosuhteet, sellaisina kuin ne ovat olemassa tällaista harkintaa suoritettaessa?
 - 2) Sisältääkö [Dublin III -asetuksen] käsite ’määrittämisestä vastaava jäsenvaltio’ jäsenvaltion tehtävän käyttöä asetuksen 17 artiklassa tunnustettua tai annettua toimivaltaa?
 - 3) Sisältävätkö jäsenvaltion [Dublin III -asetuksen] 6 artiklan mukaiset tehtävät asetuksen 17 artiklan nojalla tunnustetun tai annetun toimivallan?
 - 4) Sovelletaanko tehokkaan oikeussuojan käsitettä [Dublin III -asetuksen] 17 artiklan nojalla ensimmäisessä asteessa tehtyyn päätökseen siten, että on annettava mahdollisuus muutoksenhakuun tai vastaavaan oikeussuojakeinoon tällaista päätöstä vastaan, ja/tai siten, että

kansallista lainsäädäntöä, jossa säädetään asetuksen nojalla ensimmäisessä asteessa tehtyä päätöstä koskevasta muutoksenhakumenettelystä, pitäisi tulkita siten, että se käsittää muutoksenhaun 17 artiklan mukaiseen päätökseen?

- 5) Onko [Dublin III -asetuksen] 20 artiklan 3 kohdalla se vaikutus, että jos ei ole olemassa mitään näyttöä sen olettaman kumoamiseksi, että on lapsen edun mukaista, että hänen tilannettaan ei käsitellä erillään hänen vanhempiansa tilanteesta, kansallisen päätöksentekijän ei edellytetä tarkastelevan lapsen etua erillään vanhempien edusta omana kysymyksenään tai lähtökohtana tarkasteltaessa sitä, pitäisikö siirto tehdä?”

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

- 44 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on pyytänyt tämän ennakkoratkaisupyynnön käsittelemistä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 a artiklassa määrättyssä kiireellisessä menettelyssä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on vaihtoehtoisesti pyytänyt unionin tuomioistuinta käsittelemään asian unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 105 artiklan 1 kohdan mukaisesti nopeutetussa menettelyssä.
- 45 Siltä osin kuin ensiksi on kyse kiireellistä menettelyä koskevasta pyynnöstä, unionin tuomioistuin päätti 4.12.2017 esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan hylätä tämän pyynnön.
- 46 Siltä osin kuin toiseksi on kyse pyynnöstä käsitellä asia nopeutetussa menettelyssä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 105 artiklan 1 kohdan mukaisesti, unionin tuomioistuimen presidentti päätti 20.12.2017 antamallaan määräyksellä M. A. ym. (C-661/17, ei julkaistu, EU:C:2017:1024) hylätä pyynnön.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

- 47 Irlanti katsoo, että koska Yhdistyneen kuningaskunnan mahdollisen unionista eroamisen oikeudelliset seuraukset eivät ole vielä tiedossa, näitä seurauksia koskevia kysymyksiä on pidettävä hypoteettisina. Niinpä ratkaisu, jonka unionin tuomioistuin voi tässä vaiheessa tehdä siltä osin kuin kyse on tilanteesta, joka ilmenee sen ajankohdan jälkeen, jolloin tämä jäsenvaltio lakkaa olemasta unionin jäsenvaltio, on hypoteettinen. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (tuomio 27.2.2014, Pohotovost, C-470/12, EU:C:2014:101, 27 ja 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) unionin tuomioistuin ei vastaa kysymyksiin, jotka ovat luonteeltaan hypoteettisia tai joilla pyritään saamaan neuvoja.
- 48 On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklalla luotu menettely on unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisen yhteistyön väline, jonka avulla unionin tuomioistuin esittää kansallisille tuomioistuimille ne unionin oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, joita ne tarvitsevat ratkaistakseen niiden käsiteltäviksi saatetut asiat (tuomio 8.12.2016, Eurosaneamientos ym., C-532/15 ja C-538/15, EU:C:2016:932, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 49 Tässä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on siten lähtökohtaisesti ratkaistava ne (tuomio 8.12.2016, Eurosaneamientos ym., C-532/15 ja C-538/15, EU:C:2016:932, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 50 Tämän johdosta olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen sen säännösten ja niiden tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämällä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, tai jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 8.12.2016, Eurosaneamientos ym., C-532/15 ja C-538/15, EU:C:2016:932, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 51 Tässä tapauksessa on todettava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on selittänyt yksityiskohtaisesti, minkä vuoksi se on katsonut, että sen käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi on tarpeen analysoida niitä seurauksia, joita Yhdistyneen kuningaskunnan mahdollisella erolla unionista voi olla Dublin III -asetuksen puitteissa.
- 52 Näissä olosuhteissa ei ole ilmennyt, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyytämällä tulkinnalla ei olisi merkitystä sen käsiteltävänä olevan asian ratkaisemisen kannalta. Näin ollen High Courtin esittämiin kysymyksiin on vastattava.

Asiakysymys

Ensimmäinen kysymys

- 53 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy ensimmäisellä kysymyksellään ennen kaikkea, onko Dublin III -asetuksen 17 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että se, että jäsenvaltio, joka on määritetty kyseisessä asetuksessa tarkoitetuksi hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaksi jäsenvaltioksi, on ilmoittanut aikomuksestaan erota unionista SEU 50 artiklan mukaisesti, velvoittaa tämän määrittämyksen tekvän jäsenvaltion itse käsittelemään kyseisessä 17 artiklan 1 kohdassa säädetyn harkintavaltalausekkeen nojalla kyseessä olevan suojelua koskevan hakemuksen.
- 54 Tältä osin on muistutettava, että jäsenvaltion ilmoitus aikomuksestaan erota unionista SEU 50 artiklan mukaisesti ei keskeytä unionin oikeuden soveltamista tässä jäsenvaltiossa ja että tämän vuoksi tämä oikeus pysyy täysimääräisesti voimassa kyseisessä valtiossa, kunnes se on tosiasiallisesti eronnut unionista (tuomio 19.9.2018, RO, C-327/18 PPU, EU:C:2018:733, 45 kohta).
- 55 Kuten edellä tämän tuomion 10 kohdassa on todettu, Dublin III -asetuksella korvattiin asetus N:o 343/2003. Unionin tuomioistuin on jo todennut ensiksi mainitun asetuksen 17 artiklan 1 kohdan harkintavaltalausekkeesta, että sen sanamuoto on pääosin sama kuin suvereniteettilausekkeen, josta säädettiin asetuksen N:o 343/2003 3 artiklan 2 kohdassa; viimeksi mainitun säännöksen tulkinta on myös sovellettavissa Dublin III -asetuksen 17 artiklan 1 kohtaan (tuomio 16.2.2017, C. K. ym., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 53 kohta).
- 56 Dublin III -asetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelee yksi ainoa jäsenvaltio ja tämä jäsenvaltio on se, joka kyseisen asetuksen III luvussa määriteltyjen perusteiden mukaan on vastuussa hakemuksen käsittelystä.
- 57 Tästä 3 artiklan 1 kohdasta poiketen mainitun asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kukin jäsenvaltio voi päättää käsitellä kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön siellä jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen siinäkin tapauksessa, ettei se näiden perusteiden mukaan ole vastuussa hakemuksen käsittelystä.

- 58 Dublin III asetuksen 17 artiklan 1 kohdan sanamuodosta käy selvästi ilmi, että tämä säännös on luonteeltaan valinnainen, koska siinä jätetään kunkin jäsenvaltion harkintaan, käsitteleekö se sille esitetyn kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, vaikka se ei tässä asetuksessa määriteltyjen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittelyperusteiden mukaan ole vastuussa tästä käsittelystä. Tämän mahdollisuuden käyttämiselle ei myöskään ole asetettu minkäänlaisia erityisedellytyksiä (ks. vastaavasti tuomio 30.5.2013, Halaf, C-528/11, EU:C:2013:342, 36 kohta). Tämän mahdollisuuden tarkoituksena on, että kukin jäsenvaltio voisi itsenäisesti päättää käsitellä kolmannen maan kansalaisen esittämän turvapaikkahakemuksen poliittisista, humanitaarisista tai käytännön syistä, vaikkei se olisikaan mainitussa asetuksessa määriteltyjen perusteiden mukaan vastuussa hakemuksen käsittelystä (tuomio 4.10.2018, Fathi, C-56/17, EU:C:2018:803, 53 kohta).
- 59 Kun otetaan huomioon jäsenvaltioille näin annetun harkintavallan laajuus, asianomaisen jäsenvaltion on määritettävä, missä olosuhteissa se haluaa käyttää Dublin III -asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädetyn harkintavaltalausekkeen tarjoamaa mahdollisuutta ja suostua itse käsittelemään kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, jonka käsittelystä se ei tässä asetuksessa määriteltyjen perusteiden mukaan ole vastuussa.
- 60 Tämä toteamus on lisäksi yhdenmukainen yhtäältä unionin tuomioistuimen valinnaisia säännöksiä koskevan oikeuskäytännön kanssa, jonka mukaan näillä säännöksillä annetaan jäsenvaltioille laaja harkintavalta (tuomio 10.12.2013, Abdullahi, C-394/12, EU:C:2013:813, 57 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), ja toisaalta mainitun 17 artiklan 1 kohdan tavoitteen kanssa, joka on pyrkiä säilyttämään jäsenvaltioiden etuoikeudet kansainvälisen suojelun myöntämisestä koskevan oikeuden käytössä (tuomio 5.7.2018, X, C-213/17, EU:C:2018:538, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 61 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että Dublin III -asetuksen 17 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se, että jäsenvaltio, joka on määritetty kyseisessä asetuksessa tarkoitetuksi hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaksi jäsenvaltioksi, on ilmoittanut aikomuksestaan erota unionista EU-sopimuksen 50 artiklan mukaisesti, ei velvoita tämän määrittelyä tekevää jäsenvaltiota itse käsittelemään kyseisessä 17 artiklan 1 kohdassa säädetyn harkintavaltalausekkeen nojalla kyseessä olevaa suojelua koskevaa hakemusta.

Toinen kysymys

- 62 Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että toinen kysymys perustuu oletamaan siitä, että Irlannissa Commissioner määrittää Dublin III -asetuksessa määriteltyjen perusteiden nojalla hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion, kun taas tämän asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädetyn harkintavaltalausekkeen käytöstä vastaa oikeus- ja tasa-arvoministeri.
- 63 Näissä olosuhteissa on katsottava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy toisella kysymyksellään ennen kaikkea, onko Dublin III -asetusta tulkittava siten, että siinä edellytetään, että sama kansallinen viranomainen vastaa hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan valtion määrittämisestä tässä asetuksessa määriteltyjen perusteiden nojalla ja mainitun asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädetyn harkintavaltalausekkeen käytöstä.
- 64 Muistutettakoon aivan ensiksi, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että Dublin III -asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa jäsenvaltioille annettu harkintavalta on olennainen osa tässä asetuksessa säädettyjä mekanismeja, joilla määritetään turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio. Niinpä jäsenvaltion tämän säännöksen nojalla tekemä päätös siitä, käsitteleekö se kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, jonka käsittelystä se ei mainitun asetuksen III luvussa ilmaistujen perusteiden nojalla ole vastuussa, on unionin oikeuden soveltamista (ks. vastaavasti tuomio 16.2.2017, C. K. ym., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 65 Seuraavaksi on syytä todeta, että Dublin III -asetukseen ei sisälly säännöstä, jossa täsmennettäisiin, millä viranomaisella on toimivalta tehdä päätös tässä asetuksessa määriteltyjen hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämistä koskevien perusteiden perusteella tai mainitun asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädetyn harkintavaltalausekkeen nojalla. Asetuksessa ei myöskään täsmennetä, onko jäsenvaltion annettava vastuu näiden perusteiden soveltamisesta ja tämän harkintavaltalausekkeen soveltamisesta samalle viranomaiselle.
- 66 Dublin III -asetuksen 35 artiklan 1 kohdassa sen sijaan säädetään, että kunkin jäsenvaltion on viipymättä ilmoitettava komissiolle tästä asetuksesta johtuvien velvollisuuksien täytäntöönpanosta ”vastaavat erityisviranomaiset” ja niitä koskevat muutokset.
- 67 Tämän säännöksen sanamuodosta ilmenee ensiksi, että jäsenvaltion tehtävänä on määrittää, millä kansallisilla viranomaisilla on toimivalta soveltaa Dublin III -asetusta. Toiseksi tähän 35 artiklaan sisältyvä ilmaus ”vastaavat erityisviranomaiset” merkitsee, että jäsenvaltio voi vapaasti antaa vastuun tässä asetuksessa määriteltyjen hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämistä koskevien perusteiden soveltamisesta ja mainitun asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädetyn harkintavaltalausekkeen soveltamisesta eri viranomaisille.
- 68 Tätä arviointia tukevat myös Dublin III -asetuksen muut säännökset, kuten sen 4 artiklan 1 kohta, 20 artiklan 2 ja 4 kohta ja 21 artiklan 3 kohta, joissa käytetään ilmauksia ”kyseisen jäsenvaltion toimivaltais[et] viranomais[et]”, ”viranomais[et]”, ”asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset” tai vielä ”sen jäsenvaltion viranomaiset, jolle pyyntö on esitetty”.
- 69 Kaikki edellä esitetty huomioon ottaen toiseen kysymykseen on vastattava, että Dublin III -asetusta on tulkittava siten, että siinä ei edellytetä, että sama kansallinen viranomainen vastaa hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan valtion määrittämisestä tässä asetuksessa määriteltyjen perusteiden nojalla ja mainitun asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädetyn harkintavaltalausekkeen käytöstä.

Kolmas kysymys

- 70 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kolmannella kysymyksellään ennen kaikkea, onko Dublin III -asetuksen 6 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että siinä edellytetään, että jäsenvaltio, joka ei tässä asetuksessa ilmaistujen perusteiden nojalla ole vastuussa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä, ottaa huomioon lapsen edun ja käsittelee itse tämän hakemuksen mainitun asetuksen 17 artiklan 1 kohdan mukaisesti.
- 71 Kun otetaan huomioon, että edellä tämän tuomion 58 ja 59 kohdasta jo käy ilmi, että Dublin III -asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädetyn harkintavaltalausekkeen jäsenvaltioille tarjoaman mahdollisuuden käyttämiselle ei ole asetettu mitään erityisedellytystä ja että lähtökohtaisesti kukin jäsenvaltio määrittää, missä olosuhteissa se haluaa käyttää tätä mahdollisuutta ja suostua itse käsittelemään kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, jonka käsittelystä se ei tässä asetuksessa määriteltyjen perusteiden mukaan ole vastuussa, on todettava, että lapsen etua koskevat seikat eivät myöskään voi velvoittaa jäsenvaltiota käyttämään tätä mahdollisuutta ja käsittelemään itse hakemusta, jonka käsittelystä se ei ole vastuussa.
- 72 Tästä seuraa, että Dublin III -asetuksen 6 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siinä ei edellytetä, että jäsenvaltio, joka ei tässä asetuksessa ilmaistujen perusteiden nojalla ole vastuussa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä, ottaa huomioon lapsen edun ja käsittelee itse tämän hakemuksen mainitun asetuksen 17 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Neljäs kysymys

- 73 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy neljännellä kysymyksellään ennen kaikkea, onko Dublin III -asetuksen 27 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että siinä edellytetään, että on säädettävä oikeussuojakeinosta sellaista päätöstä vastaan, jonka mukaan saman asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädettyä mahdollisuutta ei käytetä.
- 74 Dublin III -asetuksen 27 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kansainvälisen suojelun hakijalla on oltava oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin niin, että hänellä on mahdollisuus hakea muutosta siirtopäätökseen tai sen uudelleen käsittelyä tuomioistuimessa sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen osalta.
- 75 Kyseisessä artiklassa ei siis säädetä nimenomaisesti oikeussuojakeinosta sellaista päätöstä vastaan, jonka mukaan saman asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädettyä mahdollisuutta ei käytetä.
- 76 Kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelyn ja erityisesti käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisen nopeuden tavoite, joka on Dublin III -asetuksella käyttöön otetun menettelyn taustalla ja mainitaan asetuksen johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa, ei myöskään kannusta oikeussuojakeinon lisäämiseen.
- 77 Tehokkaan oikeussuojan periaate on tosin unionin oikeuden yleinen periaate, joka ilmaistaan nykyisin perusoikeuskirjan 47 artiklassa (tuomio 10.7.2014, Telefónica ja Telefónica de España v. komissio, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 40 kohta) ja jonka mukaan jokaisella, jonka unionin oikeudessa taattu oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa.
- 78 Kuitenkin on niin, että jäsenvaltion kieltäytyminen käyttämästä Dublin III -asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädettyä harkintavaltalauseketta merkitsee, että tämän jäsenvaltion on väistämättä tehtävä siirtopäätös. Jäsenvaltion kieltäytyminen tämän lausekkeen käyttämisestä voidaan tarvittaessa riitauttaa siirtopäätöstä koskevan muutoksenhaun yhteydessä.
- 79 Näin ollen Dublin III -asetuksen 27 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siinä ei edellytetä oikeussuojakeinon säätämisestä sellaista päätöstä vastaan, jonka mukaan tämän asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädettyä mahdollisuutta ei käytetä, tämän rajoittamatta kuitenkaan sitä, että kyseinen päätös voidaan riitauttaa siirtopäätöstä koskevan muutoksenhaun yhteydessä.
- 80 Lisäksi ja jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle annettaisiin hyödyllinen vastaus siltä osin kuin esitetyt kysymykset tässä tapauksessa liittyvät jäsenvaltion, jonka on Dublin III -asetuksessa määriteltyjen perusteiden nojalla määritetty olevan vastuussa hakemuksen käsittelystä, ilmoitukseen aikomuksestaan erota unionista SEU 50 artiklan mukaisesti, on todettava, että tämä ilmoitus – kuten edellä tämän tuomion 54 kohdasta ilmenee – ei keskeytä unionin oikeuden soveltamista tässä jäsenvaltiossa ja että tämän vuoksi tämä oikeus, johon sisältyy yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä, sekä keskinäinen luottamus ja oletama siitä, että jäsenvaltiot kunnioittavat perusoikeuksia, pysyy täysimääräisesti voimassa kyseisessä valtiossa, kunnes se on tosiasiallisesti eronnut unionista.
- 81 On myös lisättävä, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan turvapaikanhakijan siirtoa tällaiseen jäsenvaltioon ei tule toteuttaa, jos on perusteltu syytä katsoa, että tämä ilmoitus johtaa siihen, että kyseinen hakija on todellisessa vaarassa altistua kyseisessä jäsenvaltiossa perusoikeuskirjan 4 artiklassa tarkoitettulle epäinhimilliselle tai halventavalle kohtelulle (tuomio 16.2.2017, C. K. ym., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 65 kohta).
- 82 Tässä yhteydessä korostettakoon, että tällaisen ilmoituksen itsessään ei voida katsoa altistavan asianomaista tällaiselle vaaralle.

- 83 Tältä osin on ensiksi todettava, että yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä luotiin tilanteessa, jossa voitiin olettaa kaikkien siihen osallistuvien valtioiden – olivatpa ne sitten jäsenvaltioita tai kolmansia valtiota – noudattavan perusoikeuksia, myös niitä, jotka perustuvat Geneven yleissopimukseen ja vuoden 1967 pöytäkirjaan – eli palauttamiskieltoa – sekä Euroopan ihmisoikeussopimukseen, sekä näin ollen valtioiden voivan saavuttaa keskinäisen luottamuksen tältä osin (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2011, N. S. ym., C-411/10 ja C-493/10, EU:C:2011:865, 78 kohta); kaikki nämä valtiot lisäksi ovat, kuten edellä tämän tuomion 3–5 kohdassa on todettu, sekä Geneven yleissopimuksen ja vuoden 1967 pöytäkirjan että Euroopan ihmisoikeussopimuksen sopimuspuolia.
- 84 Siltä osin kuin toiseksi on kyse turvapaikanhakijoille tunnustetuista perusoikeuksista on todettava, että sen lisäksi, että Dublin III -asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa kodifioitiin unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, joka koskee asetuksessa tarkoitettujen hakemusten käsittelystä vastuussa olevaksi määritetyn jäsenvaltion turvapaikkamenettelyssä ja hakijoiden vastaanotto-olosuhteissa olevien systeemisten puutteiden olemassaoloa, jäsenvaltioita – kuten mainitun asetuksen johdanto-osan 32 ja 39 perustelukappaleesta ilmenee – sitovat sen soveltamisessa myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö ja perusoikeuskirjan 4 artikla (tuomio 16.2.2017, C. K. ym., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 63 kohta). Koska tämä 4 artikla vastaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artiklaa, 4 artiklassa tarkoitettua epäinhimillisen tai halventavan kohtelun kiellon merkitys ja ulottuvuus ovat perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdan mukaan samat kuin mainitussa yleissopimuksessa (ks. vastaavasti tuomio 16.2.2017, C. K. ym., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 67 kohta).
- 85 Kolmanneksi on niin, että kuten edellä tämän tuomion 83 kohdassa on todettu, koska jäsenvaltiot ovat sekä Geneven yleissopimuksen ja vuoden 1967 pöytäkirjan että Euroopan ihmisoikeussopimuksen sopimuspuolia, se, että jäsenvaltio jatkaa osallistumisestaan näihin yleissopimuksiin ja tähän pöytäkirjaan, ei liity mitenkään sen jäsenyyteen unionissa. Tästä seuraa, että jäsenvaltion päätös erota unionista ei vaikuta sen velvollisuuksiin noudattaa Geneven yleissopimusta ja vuoden 1967 pöytäkirjaa, palauttamiskielto mukaan lukien, sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artiklaa.
- 86 Kaiken edellä esitetyn perusteella neljänteen kysymykseen on vastattava, että Dublin III -asetuksen 27 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siinä ei edellytetä oikeussuojakeinon säätämistä sellaista päätöstä vastaan, jonka mukaan tämän asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädettyä mahdollisuutta ei käytetä, tämän rajoittamatta kuitenkaan sitä, että kyseinen päätös voidaan riitauttaa siirtopäätöstä koskevan muutoksenhaun yhteydessä.

Viides kysymys

- 87 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy viidennellä kysymyksellään ennen kaikkea, onko Dublin III -asetuksen 20 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että – jollei vastakkaista näyttöä ole – tässä säännöksessä luodaan oletama, jonka mukaan on lapsen edun mukaista, että hänen tilanteensa käsitellään yhdessä hänen vanhempiansa tilanteen kanssa.
- 88 Todettakoon, että Dublin III -asetuksen 20 artiklan 3 kohdan sanamuodosta käy selvästi ilmi, että näin on. Tästä seuraa, että ainoastaan silloin, kun on osoitettu, että tällainen käsittely, joka suoritetaan yhdessä lapsen vanhempia koskevan käsittelyn kanssa, ei ole lapsen edun mukaista, lapsen tilanne on käsiteltävä erillään hänen vanhempiansa tilanteesta.
- 89 Tämä toteamus on yhdenmukainen Dublin III -asetuksen johdanto-osan 14–16 perustelukappaleen ja muun muassa 6 artiklan 3 kohdan a alakohdan ja 4 kohdan, 8 artiklan 1 kohdan ja 11 artiklan kanssa. Näistä säännöksistä seuraa, että perhe-elämän kunnioitus ja erityisemmin perheen yhtenäisyyden säilyttäminen ovat lähtökohtaisesti lapsen edun mukaisia.

90 Kaikki edellä esitetty huomioon ottaen viidenteen kysymykseen on vastattava, että Dublin III -asetuksen 20 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että – jollei vastakkaista näyttöä ole – tässä säännöksessä luodaan olettava, jonka mukaan on lapsen edun mukaista, että tämän lapsen tilanne käsitellään yhdessä hänen vanhempiansa tilanteen kanssa.

Oikeudenkäyntikulut

91 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 604/2013 17 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se, että jäsenvaltio, joka on määritetty kyseisessä asetuksessa tarkoitetuksi hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaksi jäsenvaltioksi, on ilmoittanut aikomuksestaan erota unionista EU-sopimuksen 50 artiklan mukaisesti, ei velvoita tämän määrityksen tekevää jäsenvaltiota itse käsittelemään kyseisessä 17 artiklan 1 kohdassa säädetyn harkintavaltalausekkeen nojalla kyseessä olevaa suojelua koskevaa hakemusta.**
- 2) **Asetusta N:o 604/2013 on tulkittava siten, että siinä ei edellytetä, että sama kansallinen viranomainen vastaa hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan valtion määrittämisestä tässä asetuksessa määriteltyjen perusteiden nojalla ja mainitun asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädetyn harkintavaltalausekkeen käytöstä.**
- 3) **Asetuksen N:o 604/2013 6 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siinä ei edellytetä, että jäsenvaltio, joka ei tässä asetuksessa ilmaistujen perusteiden nojalla ole vastuussa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä, ottaa huomioon lapsen edun ja käsittelee itse tämän hakemuksen mainitun asetuksen 17 artiklan 1 kohdan mukaisesti.**
- 4) **Asetuksen N:o 604/2013 27 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siinä ei edellytetä oikeussuojakeinon säätämistä sellaista päätöstä vastaan, jonka mukaan tämän asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädettyä mahdollisuutta ei käytetä, tämän rajoittamatta kuitenkaan sitä, että kyseinen päätös voidaan riitauttaa siirtopäätöstä koskevan muutoksenhaun yhteydessä.**
- 5) **Asetuksen N:o 604/2013 20 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että – jollei vastakkaista näyttöä ole – tässä säännöksessä luodaan olettava, jonka mukaan on lapsen edun mukaista, että tämän lapsen tilanne käsitellään yhdessä hänen vanhempiansa tilanteen kanssa.**

Allekirjoitukset